

18.08.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**18 Ağustos 2022
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

18 Ağustos 2022 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- Zonguldak İlinde Yapılacak Olan Gübre Üretim Tesisi Yatırımına Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 5971)
- T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 5972)
- İhracat Destekleri Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5973)
- Ankara İli, Sincan İlçesi, İlyakut Mahallesi ile Kahramankazan İlçesi, Saray ve Fethiye Mahalleleri Sınırları İçerisinde Bulunan Bazı Taşınmazların, Ankara Uzay ve Havacılık İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Alanında Gerçekleştirilecek Yatırım Faaliyetleri İçin İhtiyaç Duyulan Üretim Alanlarının Oluşturulması Amacıyla Ankara Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5974)

CUMHURBAŞKANLIĞINA VEKÂLET ETME İŞLEMİ

- Cumhurbaşkanlığına, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY’ın Vekâlet Etmesine Dair Tezkere

YÖNETMELİKLER

- Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yönetici ve Öğretmenlerinin Norm Kadrolarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 5975)
- Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Alışveriş Merkezleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Taksitle Satış Sözleşmeleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı Satınalma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Fizik Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

- Faizsiz Bankacılık İlke ve Standartları Kapsamında Müşterilerin ve Kamuoyunun Bilgilendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 1/6/2022 Tarihli ve E: 2021/85, K: 2022/60 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 1/6/2022 Tarihli ve E: 2020/94, K: 2022/61 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 25/5/2022 Tarihli ve 2018/32994 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 15/6/2022 Tarihli ve 2019/14515 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 15/6/2022 Tarihli ve 2019/22043 Başvuru Numaralı Kararı

TMO, kırmızı mercimek alım fiyatını yükseltti

TMO, kabuklu kırmızı mercimek alım fiyatını ton başına 14 bin liradan 15 bin liraya yükseltti.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürlüğü, ton başına 14 bin lira olarak uygulanan kabuklu kırmızı mercimek alım fiyatının 15 bin lira olarak güncellenmesine karar verdi.

TMO'nun sosyal medya hesabından paylaşılan duyuruda, ülkede mayıs sonunda başlayan kabuklu kırmızı mercimek hasadının temmuz sonu itibarıyla tamamlandığı belirtildi.

Hasat edilen ürünlerin büyük kısmının halen üreticilerin elinde olduğunun ve ticarete konu edilmediğinin gözlendiği bildirilen açıklamada, yakından izlenen iç ve dış piyasa koşulları göz önüne alınarak kabuklu kırmızı mercimek alım fiyatında güncelleme yapıldığı ifade edildi.

Geriye dönük fark ödemesi yapılacak

Açıklamada, daha önce ton başına 14 bin lira olarak uygulanan TMO kabuklu kırmızı mercimek alım fiyatının ton başına 15 bin lira olarak güncellediği belirtilerek şunlar kaydedildi:

"TMO'ya bugüne kadar kabuklu kırmızı mercimek teslim etmiş olan tüm üreticilerimiz, güncellenen yeni alım fiyatından faydalanacaktır. Geriye dönük fiyat farkı ödemeleri ise eylül ayında üreticilerimizin banka hesaplarına aktarılacaktır."

Tarım Bakanlığı'nda büyük skandal!

Rekabet Kurumu'nun aralarında Gübretaş'ın da bulunduğu 7 gübre firmasına "piyasada kartelleşmeye neden olmalarından" dolayı ağır ceza kesmesi tartışmalı hale geldi.

Sadettin İnan

Rekabet Kurumu'nun henüz kamuoyuna açıklanmayan 7 gübre firması ile ilgili "KARTELLEŞME"ye yönelik tespitleri nedeniyle büyük cezalar kesmesi, tarım sektöründe bomba etkisi yaparken, bu karar GÜBRETAŞ boyutundan dolayı Tarım Bakanı Vahit Kirişçi ile Bakan Yardımcısı İbrahim Yumaklı'yı da yakından ilgilendiriyor. "KARTELLEŞME" cezası henüz kesinleşmese de Rekabet Kurumu'nun tespitleri bakan ile bakan yardımcısı'nın yaptıkları görevleri tartışmalı hale getirdi. Kartelleşme cezasında bir gübre firmasının ihlal suçunu kabul ederek Rekabet Kurumu ile uzlaşmaya gitmesi "KARTELLEŞMEYE" yönelik tespitleri daha manidar hale getirdi.

REKABET KURUMU'NUN TESPİTLERİ VE 6 FİRMAYA GÖNDERDİĞİ CEZALAR KAMUOYUNA SIZDI

Rekabet Kurulu'nun rekabete aykırı hareket ettikleri gerekçesiyle 7 gübre firmasına yönelik 1 yıldır sürdürdüğü soruşturma devam ederken, Rekabet Kurumu'nun firmalara kestiği kartelleşme cezası kamuoyuna sızdı. Türkiye Gazetesi yazarı Fuat Uğur, Rekabet Kurumu'nun gübre fabrikalarına kartelleşme nedeniyle büyük cezalar kestiğini belirterek, "Geçen hafta, 11 Ağustos 2022 tarihinde, 7 gübre fabrikasına haklarındaki suçlamaları ve kesilen cezaların miktarlarını bildiren rapor ve yazılar

tebliğ edildi.” dedi. 11 Ağustos’taki tebliği alan firmaların en geç 2 ayın sonunda ikinci yazılı savunmalarını yapacaklarını dile getiren Uğur, Rekabet Kurumu’nun da Kasım ayında ek görüş raporu yazacağını ve 2023’ün Ocak ve Şubat aylarında da cezanın kesinleşeceğini vurguladı.

KARTELLEŞME CEZASI HANGİ GÜBRE FİRMALARINA, NEDEN KESİLDİ?

Rekabet Kurumu’nun, BANDIRMA GÜBRE, EGE GÜBRE, ETİ BAKIR, GEMLİK GÜBRE, TOROS TARIM ve GÜBRETAS hakkında KARTELLEŞME cezasına hükmettiğini belirten Uğur, KARTELLEŞME cezasının da 4’üncü maddedeki “Uyumlu eylem, birlikte hareket edip hassas bilgileri paylaşarak fiyat belirleme, fiyatları istedikleri seviyede tutma” suçundan dolayı kesildiğini kaydetti.

İGSAŞ, İHLAL SUÇUNU KABUL EDEREK REKABET KURUMU’YLA UZLAŞIYA GİTTİ

Bu gübre firmalarının dışında İGSAŞ’ın doğrudan ihlal suçunu işlediğini kabul ederek uzlaşya gitmesi, Rekabet Kurumu’nun kartelleşme cezasını daha manidar bir duruma getirdi. Fuat Uğur’un iddialarının ardından Rekabet Kurumu ile 7 gübre firmasının bu iddialara yönelik bir açıklama yapmamaları da dikkat çekti.

BAKAN KİRİŞÇİ İLE BAKAN YARDIMCISI YUMAKLI’NIN GÖREVLERİ TARTIŞMALI HALE GELDİ

Çiftçinin en önemli tarımsal girdisi olan gübrede, çiftçi kuruluşu GÜBRETAS’ın da “KARTELLEŞME”ye neden olduğu gerekçesiyle ağır bir cezaya çarptırılması, gübre piyasasında yaşanan vurgunu gözler önüne sererken, Kirişçi ve Yumaklı’nın görev yaptığı dönemde çiftçinin de nasıl sömürüldüğünü ortaya koyuyor. Rekabet Kurumu’nun gübre firmalarına yönelik soruşturmayı başlattığı dönemde Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, Gübretas’ta bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev yaparken, bakan yardımcısı İbrahim Yumaklı ise genel müdür olarak görev yapıyordu. Gübre piyasasında kartelleşmeye neden olan üst düzey şirket yöneticilerinin bugün Tarım Bakanlığı’nda en üst düzey görevlerde bulunmaları büyük bir skandal olarak görülüyor. Devletin en önemli kurumlarından olan Rekabet Kurumu’nun GÜBRETAS ile ilgili somut tespitlerinin olduğu bir yerde Kirişçi ile Yumaklı’nın halen görevlerini sürdürüyor olmaları kamu vicdanını derinden yaralarken, halen bakan ve bakan yardımcısının görevde bulunmaları da hayretle karşılanıyor.

“Değişen AB’de Türkiye’nin önemli bir yeri olacaktır”

Rusya-Ukrayna kriziyle AB’nin genişleme sürecinin tekrar hareketlendiğini kaydeden İKV Başkanı Ayhan Zeytinoğlu, artık AB’nin Türkiye’nin üyeliği için öne süreceği savların kalmadığını söyledi. Zeytinoğlu, “Değişen Avrupa mimarisinde kuşkusuz ki Türkiye’nin de önemli bir yeri olacaktır” dedi.

Osman KILIÇ/İSTANBUL

İktisadi Kalkınma Vakfı (İKV) Başkanı Ayhan Zeytinoğlu, AB’nin son birkaç yılda durma noktasına gelen genişleme sürecinin Rusya-Ukrayna savaşıyla değiştiğini söyledi. İKV’nin 60. Genel Kurulu’nda İKV’nin kuruluş amaçları ile uyumlu olarak AB ile ilişkileri geliştirmek ve AB tam üyelik hedefine ulaşmak için çalışmaya devam ettiklerini belirten Zeytinoğlu, AB genişleme süreci yeniden hareketlendiğini, AB’nin doğu ve güneydoğudaki sınırlarında bir değişim beklenmekte olduğunu söyledi.

Doğu ve güneydoğudaki sınırlarında bir değişim bekleniyor Zeytinoğlu şöyle devam etti; “Son birkaç yılda AB’nin genişleme süreci durma noktasına gelmişti. Sadece Türkiye için değil Balkanlardaki aday ve potansiyel aday ülkeler için de süreç ilerlemiyordu. Ancak Rusya’nın Ukrayna’ya saldırısı ile dengeler değişmeye başladı. Saldırıdan 4 gün sonra Ukrayna Devlet Başkanı Zelensky AB üyelik için başvurusunu sundu. Ardından Moldova ve Gürcistan da AB’ye başvuruda bulundular. Bu yeni başvurular sonrasında Ukrayna ve Moldova’ya adaylık statüsü verildi. Uzun süredir beklemede olan Arnavutluk ve Kuzey Makedonya ile katılım müzakereleri başladı.

Yani AB genişleme süreci yeniden hareketlenirken, AB'nin doğu ve güneydoğudaki sınırlarında bir değişim beklenmektedir.”

AB'nin Türkiye'yi oyalamak için öne süreceği argüman kalmadı Türkiye açısından bu durumun önem taşıdığını kaydeden Zeytinoğlu, “Çünkü bugüne kadar Türkiye'nin üyeliği için öne sürülen "Artık AB genişlemesi durdu. AB Türkiye gibi bir ülkeyi içine alamaz" gibi savlar geçersiz hale geldi. Değişen Avrupa mimarisinde kuşkusuz ki Türkiye'nin de önemli bir yeri olacaktır. Türkiye'nin AB başta olmak üzere tüm Avrupa kurumlarında karar alma hakkına sahip olması büyük önem taşıyor. Bu süreçte Türkiye'nin iç yapısını, hukuk sistemini, demokrasisini ve ekonomisini güçlendirmesi, modernize etmesi ve reforme etmesi bu gelişmelerde daha fazla söz sahibi olmasını sağlayacak. Değişen Avrupa mimarisinde kuşkusuz ki Türkiye'nin de önemli bir yeri olacaktır” dedi

“TOBB olarak AB ile ilişkileri önceliklerimizin başında tutuyoruz”

İKV'nin iş dünyasının Avrupa Birliği'ne açılan penceresi olduğunu belirten Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkan Yardımcısı Ali Kopuz, “Türkiye'nin Avrupa Birliği ilişkilerine iş dünyasının somut bir desteğidir” dedi. İktisadi Kalkınma Vakfı tarihinin de, esasen Türkiye'nin Avrupa Birliği ilişkileri tarihi ile paralel olduğunu söyleyen Kopuz, “Türkiye'nin geleceğine kalıcı bir yatırım yaptılar. İş dünyamıza, gelecek nesillere taşımamız gereken, çok önemli bir miras bıraktılar” diye konuştu. İKV'nin Genel Kurulu vesilesiyle, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri konusundaki TOBB'un görüşlerini paylaşan Kopuz, “Biz, TOBB olarak AB ile ilişkileri daima önceliklerimizin başında tutuyoruz” değerlendirmesinde bulundu.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkan Yardımcısı Ayhan Saruhan da, yaşanan olayların Avrupa'nın, bu süreçte kilit rol oynayan Türkiye'ye, ne kadar ihtiyaç duyduğunu da ortaya koyması açısından bir kere daha öğretici olduğunu ifade etti. AB'nin en büyük ihracat pazarımız olduğunu vurgulayan Saruhan; “Ancak halen Avrupa'nın ithalatından yalnızca yüzde 3,7 pay almaktayız. AB pazarından hak ettiğimiz payı almamız için AB ile sürdürülebilir, takvimi ve kesin sonuçları olan samimi bir ilişkiyi yeniden tarif etmemiz ve belirsizlikleri ortadan kaldırmamızın büyük önem taşımakta” dedi.

Bu bağlamda Gümrük Birliği'nin revize edilerek kapsamının değişen koşullara uygun olarak düzenlenmesi çalışmaları en kısa sürede sonuçlanması gerektiğini aktaran Saruhan, “Görüyoruz ki, başta Asya-Pasifik bölgesi olmak üzere dünya genelinde bölgesel serbest ticaret anlaşmaları hızla yaygınlaşmakta. Bu anlaşmalar ticaret blokları oluşturarak anlaşma kapsamı dışındaki ülkeler için ticareti daha da zorlu hale getirmekte. En fazla serbest ticaret anlaşması imzalayan tarafın ise Avrupa Birliği olduğunu görüyoruz. AB firmaları ile üçüncü pazarlarda eşit koşullarda rekabet edebilmek ve ihracatımızı artırabilmek için Türkiye'nin de Serbest Ticaret Anlaşması müzakerelerini eş zamanlı ya da münferiden yapabilmesi ve karar mekanizmalarında söz sahibi olması gerekmektedir” şeklinde konuştu.

“İKV, AB’yi Türkiye gündemine soktu”

Kuruluş gayesi AB ile bütünleşme olan İKV’nin çalışmalarıyla Türkiye’nin AB üyeliğini Türkiye’nin gündemine soktuğunu kaydeden İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç, “Türkiye’nin AB ile ticaretine baktığımızda, Türkiye’nin ihracatı ile beraber toplam ticaret hacmimizin yükseldiğini görüyoruz” şeklinde konuştu. Yine de henüz çok mesafe olduğunu ve bu durumu da gözden kaçırmamak gerektiğini söyleyen Avdagiç, “Koronavirüs ve Ukrayna - Rusya savaşı çok şey değiştirdi. AB yeni bir güvenlik mimarisi oluşturmaya mecbur kaldı. Türkiye’nin olmadığı bir Avrupa denklemi tehlikeler ve belirsizliklerle dolu olacaktır” değerlendirmesinde bulundu.

KKM teminatlı ticari kredi dönemi

Bankalar şirketlerin döviz mevduatını KKM'ye çevirme yarışına hız verdi. Şirketlerin döviz mevduatını KKM'ye çevirmesi durumunda bunu teminat kabul eden bankalar yüzde 14-18 arasında ticari kredi faizi vermeye başladı.

Şebnem TURHAN

Ekonomi yönetiminin bankalar ve bankalardaki döviz mevduatlarına yönelik olarak üst üste uygulamaya aldığı makroihtiyati önlemler sektörü sürekli yeni yöntemlere sevk ediyor. Bankacılık sektörü bugünlerde döviz mevduatını kur korumalı mevduata dönüştürme hedefini tutturma çabasında. Bunun için de zaten şikayetçi olunan ticari krediler için yeni bir yöntem bulundu. Ticari kredi başvurusunda bulunan müşterilerine bankalar döviz mevduatını KKM'ye dönüştürmesi durumunda bunu teminat olarak kabul edeceğini bu yöntemi izlediğinde ise avantajlı kredi faizi oranları vereceğini belirtiyor. Bankacılık kaynaklarından alınan bilgiye göre döviz mevduatını KKM'ye çeviren müşterilerine kamu bankaları yüzde 14, özel bankalar ise yüzde 17-18 ticari kredi faizi uygulamaya başladı. Bu durum da bankalar arası döviz mevduatı geçişini hızlandırdı.

Hem Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) hem de Merkez Bankası döviz mevduatından KKM'ye dönüşü teşvik edici uygulamalar devreye aldı. Bunların başında Merkez Bankası'nın en son haziran sonunda değişiklik yaptığı zorunlu karşılık ve ihbarlı döviz mevduat hesapları yönetmeliği geliyor. TCMB 30 Haziran'da zorunlu karşılık ve ihbarlı döviz hesaplarında uygulanan yüzde 1,5 seviyesindeki komisyon oranının yüzde 5 seviyesine yükseltilmesine karar verdi. Ayrıca, dönüşüm oranı gerçek ve tüzel kişiler için ayrı ayrı yüzde 10'a ulaşamayan bankalardan iki katı

oranında komisyon alınması uygulamasının kaldırıldığı aktarıldı. Söz konusu komisyon uygulamasında belirtilen dönüşüm oranlarına göre sağlanan muafiyet koşullarında değişikliğe gitti. Sektörün ağırlıklı ortalama tüzel kişi dönüşüm oranının 2/9/2022 tarihi için belirlenen hedef değer olan yüzde 20 seviyesini belirgin olarak geçmesi nedeniyle söz konusu hedef değer tarihinin 2/9/2022 yerine 8/7/2022 olarak belirlenmesine karar verdi.

Bankalar, yüzde 20 dönüşüm şartına 2 Eylül'den önce uyum sağlasalar da yine son dönemde getirilen ticari krediye döviz mevduatı limiti uygulaması yeni yöntemleri hızlandırdı. Bankacılık kaynaklarının verdiği bilgiye göre özellikle kamu bankalarına döviz mevduatından dönüşüm için daha fazla telkin var. Bankacılık kaynakları döviz mevduatı 10 milyon TL ve üzeri olan müşterilerde KKM'ye dönüşe yönelik daha fazla çaba gösterildiğine işaret etti.

Faiz oranı güncel TL mevduat faizinden düşük

İşte tüm bu zorunluluklar bankaları 'kazan kazan' yoluna itti. Döviz mevduatını KKM'ye dönüştürerek hem Merkez Bankası ve BDDK nezdinde daha uyumlu bir yöne evrilen bankacılık sektörü hem de tüzel müşterilerine de düşük kredi faiz oranları vermeye başladı. Döviz mevduatını KKM'ye döndürdüğünde bunu kredi için teminat kabul eden bankalar mevduat faizi uygulaması konusunda da avantajlı durumda bulunuyor. Öyle ki dövizden KKM'ye dönüşen hesaplarda bankacılık sektörü güncel TL mevduat faiz oranı yüzde 22-23 seviyesinde olsa bile yüzde 17'den fazla faiz uygulayamıyor. Yönetmelik gereği KKM faizi politika faizi olan yüzde 14'ün üç puan üzerine kadar verilebiliyor. Aradaki kur farkı da Merkez Bankası tarafından karşılandığı için bankalar bu sistemle faiz oranlarını da güncel faizden daha düşük olarak müşterisine sunabiliyor. Böylelikle hem dövizden dönüşüm hedefinin tutturulması kolaylaşıyor, hem kredi ile kaynak yaratılmış oluyor hem de düşük faiz oranları ile maliyetleri de azalmış oluyor. Son haftalarda KKM artış hızında yavaşlama olsa da BDDK verilerine göre KKM hesapları 1 trilyon 169,8 milyon liraya yükseldi. Tüzel kişilerin döviz mevduatı ise artış eğiliminde. 5 Ağustos haftası itibarıyla tüzel kişilerin döviz mevduatı bir önceki haftaya göre yüzde 5,2 artışla 86 milyar 125 milyon dolara yükseldi. Bu döviz mevduatı artışı ekonomi yönetiminin de çok arzuladığı bir durum değil. Bankaların KKM'ye dönüşte düşük ticari kredi faizi uygulaması da 86.1 milyar doları aşan tüzel kişilerin döviz mevduatındaki dönüşümü hızlandıracak gibi görünüyor.

BBDK 7 aylık verileri paylaştı: 552,2 milyar TL ihtiyaç kredisi kullanıldı

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), 9 Haziran tarihli duyurusuyla düzenleme getirdiği kredi vadeleri ve asgari ödeme tutarları, kredi taleplerini bir hafta için hafifletse de, tüketici kredisi büyümesi yaz başından bu yana devam etti. BDDK'nın son verilerine göre yılın başından bu yana 552,2 milyar ihtiyaç kredisi kullanıldı.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), 9 Haziran'da yayımladığı basın açıklamasıyla tüketici kredilerine ilişkin genel vade sınırlarında değişikliğe gitti. 50 - 100 bin TL arası kredilerde 24 ay, 100 bin TL ve üzeri kredilerde 12 ay olarak belirlenen vadelerin yanı sıra, asgari ödeme tutarları da değişti. BDDK'nın bu hamlesinin ardından tüketici kredileri 4 ay sonra bir ilki gerçekleştirerek 8 Temmuz haftasında yavaşlama belirtisi gösterse de, 2022'nin ilk yarısına ilişkin verilerde tüketici kredilerinin büyümesini sürdürdüğü görüldü. Buna göre 5 Ağustos itibarıyla toplam tutarı 929,7 milyar TL'ye yükselen tüketici kredilerinin içinde çoğunluğu 552,2 milyar TL değerle ihtiyaç kredileri oluşturdu.

“YAZ BAŞINDAN BU YANA 5,39 MİLYAR TL İHTİYAÇ KREDİSİ KULLANILDI”

Verileri değerlendiren Hesapkurdu.com Bankacılık İş Geliştirme Müdürü Orhun Çağlar Atilla, “BDDK verilerine göre vade ve asgari ödeme tutarlarındaki değişimlere ve yükselen faiz oranlarına rağmen yaz başından bu yana 5,39 milyar TL ihtiyaç kredisi kullanıldığı görülüyor. Aynı dönemde takibe düşen ihtiyaç kredilerinde de

haftalık bazda yükselişler göze çarpıyor. Bu noktada, bankalara borçlanmayı düşünen tüketicilerin ihtiyaç kredisi ile nakit avansın farklarını ve avantajlarını bilmeleri, ihtiyaçlarına en uygun çözümü tercih edebilmeleri açısından önem arz ediyor” dedi.

KISA VADELİ VE DÜŞÜK TUTARLI İHTİYAÇLAR İÇİN NAKİT AVANS ÖNERİLİYOR

İhtiyaç kredilerinde artan faizler, kullanıcıları farklı seçeneklere de yönlendirdi. Kredi kartı üzerinden taksitli olarak nakit çekimi şeklinde tanımlanabilen nakit avansın bu seçeneklerden biri olduğuna ve 12 ay vadeyle kullanılabildiğine dikkat çeken Atilla, “İhtiyaç kredilerinde miktara göre 36 ay vadeye kadar çıkılabilse de küçük bir hesap yapıldığında iki seçenek arasındaki farklar anlaşılabilir. Merkez Bankası tarafından aylık olarak açıklanan nakit avans faiz oranlarına göre Ağustos 2022 için belirlenen faiz oranı yüzde 1,80 oldu. İhtiyaç kredilerinde ise bu oran, bankadan bankaya ve tüketicinin kredi notuna göre değişmesine rağmen, yüzde 1,95’ten başlıyor. Bu noktada 10 bin TL nakit ihtiyacı için nakit avansı seçen bir tüketici, aylık 955 TL taksit tutarıyla 12 ayın sonunda toplamda 11 bin 460 TL ödüyor. Aynı tutar ve vadede ihtiyaç kredisi kullanılması durumunda ise, mevcut en düşük faiz oranıyla aylık taksit tutarı 965 TL olurken, toplam geri ödemenin 11bin 635 TL olacağı tahmin edilebiliyor. Bu tutar, tüketici kredilerinde zorunlu tutulan hayat sigortası masrafını içermiyor. Bu açıdan kısa vadeli ve düşük tutarlı ihtiyaçlar için nakit avans daha avantajlı görünüyor” diye konuştu.

“DAHA BÜYÜK TUTARLAR İÇİN İHTİYAÇ KREDİSİ TERCİH EDİLEBİLİR”

10 bin TL gibi daha kısa vadede, daha düşük taksitlerle ödenebilecek miktarlar için kredi sürecine girmeden, bankaya uğramadan, yalnızca ATM üzerinden nakit avans kullanmanın daha cazip sayılabileceğini belirten Orhun Çağlar Atilla, şunları söyledi:

“Kredi kartı ve nakit avans limitlerinin yeterli olmadığı durumda ihtiyaç kredileri tercih edilebiliyor. Kullanılacak alana göre farklı bankaların farklı ihtiyaç kredisi çeşitlerinden yararlanabilen tüketiciler, güncel faiz oranlarıyla ortalama taksit tutarlarını Hesapkurdu.com üzerinde yer alan araç üzerinden hesaplayabiliyor. Aynı durum, nakit avans için de geçerli. Öte yandan Hesapkurdu.com’a kayıt olan tüketiciler, bankaların platformumuza özel sunduğu avantajlı faiz oranlarından ve vade seçeneklerinden yararlanabiliyor.

Cumhurbaşkanı Kararnamesi ile kurulmuştu: AYM Fiyat İstikrar Komitesini 'lağvetti'

AYM, Cumhurbaşkanı Kararnamesi ile kurulan Fiyat İstikrar Komitesi'ni iptal etti. İptale gerekçe olarak ise CBK hükmünün tümünün konu ve yetki bakımından anayasaya aykırı olması gösterildi.

Anayasa Mahkemesi (AYM), anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle 30 Haziran 2021'de yayımlanan Fiyat İstikrar Komitesi'nin kuruluşuna ilişkin iptal etti.

Fiyat İstikrar Komitesi'nin oluşumu ve görevlerini içeren Cumhurbaşkanı kararnamesinin iptal istemi Engin Altay, Özgür Özel, Engiz Özkoç ve 132 milletvekili tarafından yapılmıştı.

OY ÇOKLUĞUYLA İPTAL

Başvuruyu inceleyen yüksek mahkeme, CBK ile düzenlenen Fiyat İstikrar Komitesi'nin kuruluş ve işleyişinin kanunla düzenlemesi gerektiğine vurgu yaparak, söz konusu kararnamenin tümünün konu ve yetki yönünden anayasaya aykırı olması gerekçesiyle oy çokluğuyla iptal etti.

Bugüne kadar Hazine ve Maliye Bakanlığı başkanlığında toplanan Fiyat İstikrar Komitesi bu kararla birlikte kaldırılmış oldu.

ABD'den Rusya'nın S-400 çıkışı üzerinden Türkiye'ye tehdit: Bu Ankara'yı yaptırım riskine sokar

Rusya'nın S-400 açıklaması savunma sistemlerine ilişkin bir muamma oluştururken ABD'den de konuya ilişkin açıklama geldi. Yeni bir adımın atılması durumunda Ankara'ya yeni yaptırım gelebileceğini belirten ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Ned Price, üstü kapalı tehdit etti. "Bu konuda yeni bir gelişmeden haberdar değiliz" diyen Price "Her zamankinden daha fazla hayati önem taşıyor. Zira bu onları yaptırım riskine sokar" dedi.

ABD ve Türkiye arasında F-16 görüşmeleri devam ederken Rusya'dan dün Türkiye ile S-400 hava savunma sisteminin ikinci partisinin sözleşmesinin imzalandığına ilişkin bir açıklama gelmesi, şaşkınlık yarattı.

Rus haber ajansı TASS'a konuşan Rusya Federal Askeri-Teknik İşbirliği Servisi Direktörü Dmitri Şugayev açıklamasında ayrıca ikinci parti ile ilgili anlaşma kapsamında S-400 hava savunma sisteminde yer alan parçaların bir kısmının Türkiye'de üretileceğini de söyledi.

Şugayev'in ajansa düşen sözlerinin ardından gözler Ankara'ya çevrilirken Savunma Bakanlığı Başkanlığı (SSB) da "Yeni bir gelişme söz konusu değil. İlk gün yapılan anlaşmaya göre süreç devam etmektedir" şeklindeki kısa bir açıklama ile yetindi.

"BU KONUDA YENİ BİR GELİŞMEDEN HABERDAR DEĞİLİZ"

ABD Dışışleri Bakanlığı'ndan da bir açıklama geldi. Bakanlık Sözcüsü Ned Price, Washington'da dün düzenlenen bir basın toplantısında Türkiye ve ABD arasında başlayan F-16 görüşmelerine dikkat çekilerek Kremlin'in açıklamasına ilişkin sorulan sorulara yanıt verdi. "Bu konuda yeni bir gelişmeden haberdar değiliz" diyen Price, Türkiye'ye dolaylı bir uyarıda bulundu. Price, "Rusya'nın Ukrayna'ya karşı acımasız ve haksız savaşında tüm ülkelerin Rusya'nın savunma sanayisi ile işbirliğinden kaçınması her zamankinden daha fazla hayati önem taşıyor. Zira bu onları yaptırım riskine sokar" ifadelerini kullandı.

Haberlerin uluslararası ajanslarda yer almasıyla konu piyasalarda da etki yaparken, Türkiye'nin risk priminin yeniden artışa geçtiği ve borsanın olumsuz etkilendiği gözlemlendi.

"RUSYA'NIN AMACI ABD'DEKİ F-16 GÖRÜŞMELERİNİ ZORLAŞTIRMAK OLABİLİR"

Kremlin'den özellikle ABD ile Türkiye arasında F-16 uçağı alımı ve modernizasyonu ile ilgili bir süredir devam eden teknik düzeydeki görüşmelerin dördüncüsü Washington'da yapılırken böyle bir açıklamanın gelmesi kafalarda soru işareti yarattı. DW Türkçe'den Gülsen Solaker'e konuşan Ekonomi ve Dış Politikalar Merkezi (EDAM) Direktörü Sinan Ülgen,

Rusya ile imzalanan S-400 anlaşmasının toplam 2,5 milyar dolarlık bir paket olduğunu ancak bu anlaşmaya göre ikinci parti S-400'ün "opsiyonel" kılındığını hatırlatarak Türkiye'nin şimdiye kadar bu miktarın 1,3 milyar dolarını ödediğini belirtiyor.

Rus yetkililere dayanan dünkü haberlerin "sanki bu anlaşma içindeki ikinci parti opsiyonunun hayata geçirildiği" izlenimi verdiğini ancak bunun doğru olmadığını SSB tarafından açıklandığını söyleyen Ülgen, Rusya resmi ajanlarından bu haberlerin yayımlanmasını "dezenformasyon" olarak nitelendiriyor. Ülgen'e göre Rusya'nın amacı ABD'deki F-16 görüşmelerini zorlaştırmak olabilir. Milli Savunma Bakanlığı'ndan bir heyet F-16 tedariki ve modernizasyonu teknik görüşmeleri için ABD'de hafta başı temaslara başlamıştı.

Ülgen, Türkiye için bu konjonktürde hem F-16 uçaklarını hem de ikinci S-400'leri almanın mantığı olmadığını söyleyerek şu değerlendirmeyi yapıyor: "Zaten ikinci parti S-400 alınacaksa F-16 paketi ölür. Ona ne Beyaz Saray desteğı olur ne de Kongre'den geçer. Dolayısıyla Ankara'nın hem onu yapalım hem onu alalım anlayışına sahip olduğunu düşünmüyorum. Şu anda öncelik olan F-16'lar."

İsrail'le karşılıklı büyükelçi atama kararı

Bakan Çavuşoğlu, Türkiye ve İsrail'in karşılıklı olarak büyükelçi atama kararı aldığını duyurdu.

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Türkiye ile İsrail arasındaki diplomatik ilişkilerin yeniden karşılıklı olarak en üst düzeye çıkarılması kararı çerçevesinde, Tel Aviv'e büyükelçi atama kararı aldıklarını açıkladı.

Çavuşoğlu, Kırgız mevkidaşı Ceenbek Kulubayev ile Ankara'da gerçekleştirdikleri ikili görüşmenin ardından düzenlenen ortak basın toplantısında konuştu.

İsrail'de yeni hükümetin kurulması ve Isaac Herzog'un Cumhurbaşkanı seçilmesiyle İsrail'le bir diyalog süreci başladığını hatırlatan Çavuşoğlu, "Herzog'un Türkiye ziyareti ve daha sonra benim İsrail ziyaretim, Başbakan ve Dışişleri Bakanı Yair Lapid'in Ankara ziyareti ile süreç devam etti." dedi.

Çavuşoğlu, iki ülke arasında havacılık alanında bir iş birliği anlaşması imzalandığını söyledi.

Karma Ekonomik Komisyon toplantısının eylül ayında yapılacağını belirten Çavuşoğlu, şu ifadeleri kullandı:

"Sonuçta ilişkilerin normalleşmesi konusunda atacağımız adımlar içinde karşılıklı büyükelçileri tekrar atamak da vardı. Bu salonda Sayın Lapid'le gerçekleştirdiğimiz basın toplantısında da büyükelçilerin atanması konusunda çalışmalarını başlattık diye

bir açıklama yapmıştık. Bu çalışmalar neticesinde İsrail'den de böyle olumlu bir adım geldi. Tabii biz de Türkiye olarak İsrail'e, Tel Aviv'e büyükelçi atama kararı aldık. Önümüzdeki süreçte zaten kararnamemiz de var, atayacağımız büyükelçiler konusunda isimleri de, diğer atayacağımız büyükelçilerin listesini de Sayın Cumhurbaşkanımıza arz ettikten sonra süreç resmen başlamış olacak."

Çavuşoğlu, ikili ilişkilerin geliştirilmesi konusunda büyükelçi atamasının önemli olduğunu vurgulayarak, "Filistin, Kudüs ve Gazze'nin haklarını savunmaya devam edeceğiz ve bu konuda mesajlarımızın doğrudan büyükelçi seviyesinde Tel Aviv'e iletilmesi de önemli." ifadelerini kullandı.

Bakan Çavuşoğlu, isim belirleme sürecinin başladığını söyledi.

"Türkiye ile ilişkilerin devam etmesi, bölgesel istikrar için önemli"

İsrail Başbakanlığından yapılan yazılı açıklamada Lapid'in "Türkiye ile ilişkilerin devam etmesi, bölgesel istikrar için önemli bir katkı ve İsrail vatandaşları için önemli bir ekonomik haber. İsrail'in dünyadaki duruşunu güçlendirmek istiyoruz." ifadeleri yer aldı

Açıklamada, Türkiye ve İsrail'in, diplomatik ilişkilerini en yüksek seviyeye çıkarma, karşılıklı büyükelçi ve başkonsolos atanması kararı aldığı belirtildi.

İki ülke arasındaki diplomatik ilişkilerin seviyesinin yükseltilmesinin son bir yılda İsrail Cumhurbaşkanı Isac Herzog'un Ankara ziyareti, karşılıklı Dışişleri Bakanlarının ziyaretlerinin doğurduğu "pozitif atmosferin" devamlılığı olduğu aktarıldı.

İsrail Dışişleri Bakanlığı Genel Direktörü Alon Ushpiz'in Dışişleri Bakanı Yardımcısı Sedat Önal ile dün akşam telefonda görüşerek konuyu sonuçlandırdığı paylaşıldı.

İlişkilerin seviyesinin artırılmasının "iki halkın bağlarını güçlendirecek, ekonomik, ticari ve kültürel ilişkileri derinleştirecek, bölgesel istikrara katkı sağlayacağı" kaydedildi.

Herzog'dan Türkiye ile diplomatik ilişkilerin yükseltilmesine övgü

İsrail Cumhurbaşkanı Isaac Herzog, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, iki ülke diplomatik ilişki seviyesinin en üst düzeye çıkarılmasından övgüyle bahsetti.

Paylaşımda Herzog, "Türkiye ile diplomatik ilişkilerin en yüksek seviyeye çıkarılmasını takdirle karşılıyorum. Son bir yıldır öncülük ettiğimiz, İsrail ve Türk halkına daha iyi ekonomik ilişkileri, karşılıklı turizm ve dostluğu teşvik edecek önemli bir gelişme." ifadelerini kullandı.

Orta Doğu'da iyi komşuluk ilişkileri ve ortaklık ruhunun kendileri için önemli olduğunu belirten İsrail Cumhurbaşkanı, tüm dinlerin mensuplarının; Müslüman, Yahudi ve Hristiyanların "barış içinde bir arada yaşayabileceğini ve yaşaması gerektiğini" aktardı.

Merkez Bankası harikalar yaratmaya devam ediyor!

Alaattin AKTAŞ

18 Ağustos 2022 Perşembe

Yazıya başlarken niyetim konut fiyatlarındaki artışı irdelemektir. Bu artışta inşaat maliyetlerinin rolüne bakacak, fiyatların ne zamandan itibaren tırmanışa geçtiğini ve bunun nedenini bir kez daha hatırlatacak, ayrıca vatandaşın parasını değerlendirecek alan bulamadığı sürece konuta olan ilgisinin pek de kesilecek gibi görünmediğinin üstünde duracaktım. Niyetim buydu.

Tabii ki bütün bunları elimdeki konut fiyatı artışına ilişkin verilerin sağlıklı olduğunu varsayarak yapacaktım.

Merkez Bankası'nın önceki gün açıkladığı konut fiyatlarındaki değişime ilişkin veri setini incelerken önce bazı değişim oranlarını yanlış aldığımı sandım. Öyle ya, Merkez Bankası resmi verilerde yanlış yapacak değildi ya... Tekrar baktım; oranları yanlış alan ben değildim, öyle yazıyordu, yanlış yazıyordu. Tuhaf bir mantık hatası vardı.

Ne mi yapmıştı Merkez Bankası, anlatayım:

Türkiye geneli için toplam konut fiyat endeksi hazıranda bir yıl öncesine göre **yüzde 160.6** artmıştı. Yeni konutların fiyatında **yüzde 164.8**, yeni olmayan konutların fiyatında ise **yüzde 160.7** artış olmuştu.

Soralım; **164.8** ile **160.7**'nin ortalaması nasıl **160.6** oluyor Merkez Bankası!

Bu tuhaflığın kaynağı İstanbul'a ilişkin veriler. İstanbul'da konut fiyatları hazıranda yıllık **yüzde 184.9** artış göstermiş. Yeni konutlardaki artış oranı **yüzde 208.7**, yeni olmayan konutlardaki artış oranı **yüzde 186.1** olmuş. Yani Merkez Bankası **208.7** ile **186.1**'in ortalamasını **184.9** olarak hesaplama **başarısını(!)** göstermiş.

Aslında pek de şaşmamalı

Sonra düşündüm de, Merkez Bankası'nın **hata icraatları** arasında bu çok da önemli bir yer tutmaz.

Merkez Bankası daha önce neler yapmadı neler...

■ Yurtdışında yerleşiklerin Türkiye'deki devlet iç borçlanma senedi alım satımlarına ilişkin tutar, bir hesaplama yöntemiyle örneğin 100 milyon dolar, bir başka hesaplama yöntemiyle 80 milyon dolar olur mu? Merkez Bankası bunu oldurdu, bunu başardı! Bu herhalde Merkez Bankası'nın yapabileceği en beylik hata olarak kayıtlara geçmiştir. Bu konunun detaylarını okumak isteyenler 20 Kasım 2015 tarihli yazıma göz atabilir.

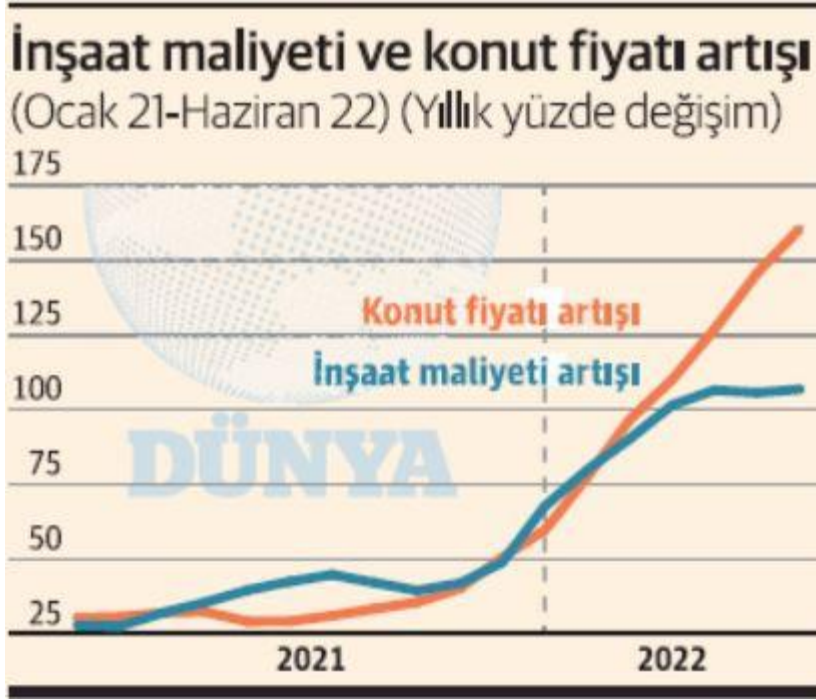
■ BİST endeksinden 2020 yılında iki sıfır atıldı. Bir çalışma için Merkez Bankası'nın elektronik veri dağıtım sisteminden (EVDS) bir ayın ortalama endeksini aldım, ancak pek gerçekçi görünmedi gözüme. Sonra anladım ki Merkez Bankası, endeksi o ayın bir dönemi için eski düzeyde, sonrasında sıfır atılmış haliyle dikkate almış; sıfırlı ve sıfır atılmış endeksleri toplayıp gün sayısına bölmüş. Tabii ki ortalama endeks bu yüzden çok yüksek çıkıyordu. Bu konuyu köşeme taşıdım, Merkez Bankası oralı bile olmadı. Daha sonra 14 Eylül 2020'de bu sefer **“Merkez Bankası bu hatasını pek sevdi, düzeltmeye kıyamıyor”** başlığıyla tekrar yazınca nihayet düzeltme yoluna gidildi.

■ Dolar 5 liradan 10 liraya çıkarsa, TL'ye karşı yüzde 100 değer kazanır. Ancak TL dolara karşı yüzde 100 değer yitirmez, özellikle konuşma dilinde çok sık yapılan bir hatadır bu. Bu değerlere göre TL dolar karşısında yüzde 50 değer yitirmiştir. Zaten hiçbir para yüzde 100 değer yitirmez, o zaman ortada para kalmamış sayılır. Peki böyle bir hesaplama hatasını Merkez Bankası yaparsa... “Olur mu” demeyin, oldu! Merkez Bankası 2020 enflasyon hedefini tutturamadığı için dönemin Hazine ve Maliye Bakanı Lütfü Elvan'a o klasik mektubu yazar. İşte o mektupta TL'nin değer değişimi girişte belirttiğim şekilde hesaplanır. 9 Şubat 2021'deki köşe yazımda detaylıca ifade ettiğim gibi Merkez Bankası mektubunda TL'nin değer kaybını yüzde 25 olarak yazar; ama gerçek kayıp oranı yüzde 20'dir. Bir dönem Merkez Bankası'nda hatayı kabul edecek ve tekrarlanmayacağını dile getirecek duyarlı yöneticiler vardı ve bu konu öylece kapandı.

Dün kısa zaman aralığında hatırlayabildiğim hatalar bunlar. Başkaları da var eminim. Ama bu kadarı bile yeter!

Ne yazacaktım, nereye savruldum!

Girişte de dedim ya bilgisayarımı açtığımda niyetim çok başka şeyler yazmaktı. Ama Merkez Bankası'nın rutin hale gelen hatalarından birini görünce zaman içinde kısa bir yolculuk yaptım.

Yazım için hazırladığım grafik boşa gitmesin, onu da bilginize sunmak isterim. Konut fiyatlarındaki artışla inşaat maliyetlerindeki artışın son bir buçuk yıldaki değişimini görüyorsunuz. Tabii ki bu grafikte yer alan konut fiyatlarındaki son bir yıllık artış oranı olarak Merkez Bankası'nın açıkladığı yüzde 160.6'yı doğru kabul ediyorum. Aslında bu oran doğruysa, diğer oranlar yanlış, diğer oranlar doğruysa bu oran yanlış!

Doğrudan yatırımlarda denge negatife döndü

Talip AKTAŞ

18 Ağustos 2022 Perşembe

Türkiye'ye yönelik uluslararası yatırımlarda dramatik düşüş yaşanırken, yurtdışına yatırımlar hızlanıyor. Yurtdışından doğrudan sermaye yatırımları, ilk kez bu yılın ilk 6 aylık döneminde yurtdışına giden yatırımların altında kaldı. Son yıllarda hızlanan portföy yatırımlarındaki çıkış da devam ediyor. Ödemeler dengesi verilerine göre, yatırımlar ve sermaye hareketlerindeki tablonun özeti şöyle:

■ **Giden yatırımlar öne geçti:** Bu yılın Ocak-Haziran döneminde yurtdışında yerleşiklerin doğrudan sermaye yatırımları 1,89 milyar dolar, yurtiçi yerleşiklerin yurtdışına yatırımları ise 2,36 milyar dolar olarak gerçekleşti. Yurtdışına giden yatırımların dışarıdan gelen yatırımlara oranı da 2021'in ilk 6 ayındaki yüzde 67 seviyesinden bu yılın aynı döneminde yüzde 125'e çıktı. Bu oran, 10 yıl öncesinde yüzde 35'ler seviyesindeydi.

■ **Tasfiyeler de artıyor:** Yabancı sermaye yatırımlarının düşmesi yanında, yatırımların tasfiyesinde de artış dikkat çekiyor. 2021'in ilk 6 ayında 85 milyon dolar düzeyinde bulunan tasfiyeler, bu yılın aynı döneminde 501 milyon dolar olarak gerçekleşti.

■ **En büyük sermaye girişi konut satışından:** Doğrudan yatırımların en büyük kalemi, yabancıya konut satışları oldu. Dolayısıyla yabancıya konut satışları, net hata-noksan ve TCMB rezervleri ile birlikte cari açığın da en büyük finansman kalemleri arasında yer aldı. 2021'in ilk 6 ayında 2,22 milyar dolar seviyesinde bulunan yurtdışı yerleşiklerin gayrimenkul yatırımları bu yılın aynı döneminde 3,85 milyar dolara, son 12 aylık dönemde de 6,9 milyar dolara yükseldi.

■ **Portföy yatırımlarında çıkış sürüyor:** Yabancı yatırımcının hisse senedi ile kamu ve özel borçlanma kağıtlarından hızlı çıkışı da sürüyor. Yurtdışı yerleşiklerin borsada yüzde 70'in üzerine çıkan payları yüzde 34'e kadar geldi. Yabancıların devlet iç borçlanma senetlerindeki payı da yüzde 1'in altına geriledi. Bu oran 10 yıl öncesinde yüzde 25'ler civarındaydı. Yabancı çıkışının yanı sıra yurtiçi yerleşiklerin yurtdışına kısa vadeli sermaye akımlarında da yükseliş sürüyor. 2021'in tamamında 2,26 milyar dolar düzeyinde bulunan yurtdışına portföy yatırımları, sadece bu yılın ilk 6 ayında 4,21 milyar dolara yükseldi. Hem yabancı hem de yerlinin sermaye çıkışının tek olmasa da en büyük nedeni; ekonomiye duyulan güvensizlik, artan risk algısı ve faizin baskılanmasıyla TL varlıkların getirisinin negatife dönmesi. Tablonun tersine dönmesinde TL'nin hızlı değer kaybı da önemli bir etken... Bu tabloyu "yatırımda yerli ve milli dönem" ya da "Türk sermayesi küresel yatırımcı oldu" diye okuyanlar da olabilir. Ne ki, Türkiye sermaye açığı olan ve dış sermayeye ihtiyacı bulunan bir ülke...

Ekonomilerin önündeki tercih: Büyüme mi yoksa enflasyon mu?

Servet YILDIRIM

18 Ağustos 2022 Perşembe

Hafta başında Bloomberg TV’de ekonomist Nouriel Roubini ile yapılan bir söyleşi vardı. Konu Amerikan ekonomisiydi ama Roubini’nin söyledikleri diğer ekonomiler için de aynen geçerli olan bir durumun tespitiydi.

Roubini söyleşisinde ABD ekonomisinin önünde iki senaryo olduğunu söylüyordu: Ya enflasyonun yükselmesine göz yumulacak ya da ekonomide sert bir inişe yani kesin bir yavaşlamaya izin verilecek.

Roubini’ye göre şu anda ABD’de yüzde 8 civarında olan enflasyonu hedeflenen yüzde 2’ye indirmek için şimdi yüzde 2.25-2.5 arasında olan faizlerin yüzde 4.5-5’e yükseltilmesi gerekiyor. Böylece enflasyonu önce frenlemek ve ardından aşağı çekmek mümkün olacak. Ama bu düzeyde bir faiz ise ekonomiyi soğutacak ve büyümeyi aşağıya çekecektir.

Aynı seçenek Türkiye dahil diğer ekonomilerin de önünde zor bir karar olarak duruyor. Aslında zor bir karar mı emin değilim. Çünkü “görünen köy kılavuz istemez” durumu ile karşı karşıyayız. Ekonomik durgunluk endişesi ile faizlerin yükseltilmemesi halinde de ekonomi eninde sonunda sert bir inişle karşılaşacak çünkü yüksek enflasyon ve fiyat istikrarsızlığı yatırımları ve büyümeyi de olumsuz etkileyecektir. Yani Roubini’nin dediği gibi aslında “Her iki durumda da ya sert bir iniş yaşanacak” ama bir tanesinde hem durgunluk yaşanacak hem de enflasyon kontrolden çıkacak.

Geçmiş deneyimler gösteriyor ki; bir ekonomide fiyat istikrarı sağlanamadıkça yüksek büyüme sürdürülebilir olamıyor. Ya da diğer bir deyişle büyüme potansiyelinin artırılması yüksek enflasyonun ve fiyatlardaki istikrarsızlığın yarattığı belirsizliklerin giderilmesine bağlı. Bunları söylemek için Roubini olmaya gerek yok.

Roubini’nin işaret ettiği ikilem küresel bir mesele haline geldi. Neredeyse bütün ülkeler benzer bir sorunla karşı karşıya. Enflasyon kaygısıyla Fed son 20 yılın en

sert faiz artırımlarını yapıyor ama Roubini gibi iktisatçılar bunu yeterli bulmuyor. Yükselen faizlere rağmen faiz oranlarının hala negatif bölgede olması, yani enflasyonun altında seyretmesi enflasyonu besleyen ortamı yaratan önemli bir faktör. Buna ek olarak da bazı emtiaların fiyatlarında artışa neden olan jeopolitik gelişmeler de enflasyonu bir üst platoya taşıyor.

Türkiye ayrıştı

Türkiye ise hem enflasyonun ulaştığı seviye, hem negatif faizlerin yüksekliği hem de Merkez Bankası'nın tüm bu gelişmelere verdiği reaksiyon ile diğer ülkelerden olumsuz bir şekilde ayrışıyor.

Oysa gidişat çok öngörülemez değil. ABD'de Roubini gibi iktisatçılar geçmiş yıllara bakıyor ve "resesyon kaçınılmaz" diyor. Çünkü geçmişte ne zaman ki enflasyonun yüzde 5'i aştığı ve işsizlik oranının yüzde 5'in altına indiği bir sırada Fed faiz artırımına başlamışsa sürecin sonu resesyon ile son bulmuş. Sonunda enflasyon makul seviyelere inmiş ve ekonomi bir süre sonra tekrar büyüme trendine girmiş.

Geçen yıl bu zamanlar enflasyondaki yükselişin geçici olduğunu öne süren merkez bankaları bile artık bu bakışlarını terk etmiş durumdular. Herkes enflasyonla mücadeleyi odak noktasına alarak harekete geçmiş durumda. Buradaki risk, faizlerin yeterince artırılamaması halinde enflasyonun yüksek kaldığı ve ekonominin ise durgunluğa girdiği bir durumun, yani stagflasyonun yaşanmasıdır.

Benim gördüğüm kadarıyla birçok ülkede enflasyonla mücadelenin temel öncelik olduğu ve bunun için gerekirse büyümeden kısa vadede taviz verileceği bir döneme girdik. Türkiye'de ise hiper enflasyona rağmen faiz gibi önemli bir enstrümanın rafa kaldırıldığı, sıkılaştırma ve genişleme adımlarının bir arada atıldığı, karmaşık ve garip bir dönemdeyiz.

Abdulkadir Selvi

İmamoğlu ile Kılıçdaroğlu yakınlaşması ne anlama geliyor

6'lı masa pazar günü Temel Karamollaoğlu'nun ev sahipliğinde toplanacak. Böylece liderler ilk turu tamamlayacaklar. Ama asıl karar toplantısı seçim kararının alınmasından sonra yapılacak.

Bunun şubat sonu ya da en geç mart başı olması bekleniyor.

Seçim takvimi açıklandıktan sonra liderler ilk hafta cumhurbaşkanı adayını belirlemek üzere toplanacak. Ortak bir karar çıkarsa ikinci hafta seçim ittifakı için bir araya gelecekler. CHP Grup Başkanvekili Engin Altay'ın da dediği gibi 6'lı masaya CHP'den cumhurbaşkanı adayı olarak sadece Kılıçdaroğlu'nun ismi gidecek. Edirne Belediye Başkanı Recep Gürkan'ın, "13. cumhurbaşkanı Kemal Kılıçdaroğlu olacak" açıklamasına itiraz etmemesi de bunu gösteriyor. Kılıçdaroğlu, ayrıca kendisini ziyaret eden yakın dostlarına cumhurbaşkanı adayı olduğunu söylemekten çekinmiyor. "İlk turda alacağım" diyor. O kadar iddialı yani.

AKŞENER NE YAPAR

Cumhurbaşkanı adaylığı konusunda herkes konuşuyor ama bir lider var ki o susuyor. O da Meral Akşener. Oysa Akşener'in tavrı belirleyici olacak. Akşener'in suskunluğu 'Acaba Kılıçdaroğlu'nu istemiyor mu' yorumlarına yol açıyor. Peki Akşener ne zamana kadar susacak? İYİ Parti kaynakları, 6 lider cumhurbaşkanı adayını belirlemek üzere toplanana kadar Akşener'in bu tavrını sürdüreceğini söylüyorlar. "6'lı masa toplanmadan önce Meral Hanım partinin yetkili kurullarına danışır. Başkanlık Divanı'nın, Genel İdare Kurulu'nun ve Meclis grubunun görüşünü alır. O eğilime göre masaya oturur" diyorlar. Bu arada Akşener'in, "seçilecek aday" formülünü not etmekte yarar var.

YENİ EKSEN

Bu arada 6'lı masanın içinde çok önemli gelişmeler yaşanıyor. İki eksen oluşuyor.

Biri Meral Akşener ile Mansur Yavaş'ın diğeri ise Kemal Kılıçdaroğlu ile Ekrem İmamoğlu'nun oluşturduğu eksen.

AKŞENER-YAVAŞ EKSENİ

Aslında Akşener ile Yavaş arasındaki ilişkiler ilk başlarda limoniydi. Mansur Yavaş'ın İYİ Parti adaylığını kabul etmemesi nedeniyle aralarına bir soğukluk girmişti. Akşener daha çok Ekrem İmamoğlu ile yakın bir görüntü çiziyordu. Ayrıca ikisi de milliyetçi kökenden gelme olmaları nedeniyle birbirlerine rakip olarak gösteriliyorlardı. Ama son dönemde birlikte voleybol maçı izliyorlar. Mansur Yavaş, Meral Akşener'e Ankapark'ı gezdiriyor. Kameralara dostluk görüntüleri veriliyor.

HDP'NİN ETKİSİ Mİ

Akşener ile Yavaş'ın verdiği yakınlaşma görüntüleri bir güçbirliği mesajını taşıyor. Hem 6'lı masa için bir mesaj hem de HDP'ye yönelik bir tavır olarak gösteriliyor. HDP Eş Genel Başkanları Pervin Buldan ile Mithat Sancar, Kılıçdaroğlu'nu ziyaretlerinde Meral Akşener ve Mansur Yavaş cumhurbaşkanı adayı olduğu takdirde desteklemeyeceklerini iletmışlerdi. Daha sonra HDP yönetiminden Akşener ve Yavaş'a destek vermeyeceğiz diye açıklamalar yapıldı. Milliyetçi kökenli iki siyasetçi de bir araya gelerek HDP'ye karşı güçbirliği yaptılar.

KILIÇDAROĞLU-İMAMOĞLU EKSENİ

Ekrem İmamoğlu'nun cumhurbaşkanlığı tartışmasında önplana çıkması Kılıçdaroğlu ile arasına kara kedi girmesine yol açmıştı. Öyle ki, Akşener'in İmamoğlu'nu, 'ikinci Fatih'e benzetmesine ve yüzünde Rabbi Yessir gördüğünü söylemesine rağmen Kılıçdaroğlu, belediye başkanları bir dönem daha şehirlerine hizmet etmeli diyerek İmamoğlu'nun önünü kesmişti.

Kılıçdaroğlu ile İmamoğlu arasındaki soğukluk yerini bahar havasına bıraktı. İkili Paşabahçe vapurunun yeniden hizmete girmesi nedeniyle düzenlenen törende can ciğer kuzu sarması görüntüler verdiler. Simidi mi bölüp paylaşmadılar, ikisi birden kaptan şapkası mı giymedi, İmamoğlu Kılıçdaroğlu'na, "Dümene siz geçin" diye iltifatta mı bulunmadı mı...

Hani Allah nazardan korusun gibi bir durum oluştu.

İMAMOĞLU, NEREYE OYNUYOR

Peki gerçek öyle mi?

CHP kulislerine kulak verdim.

1- Ekrem İmamoğlu'nun sürekli olarak cumhurbaşkanı adaylığını gündemde tutması partide hoşnutsuzluk yarattı.

2- CHP'nin cumhurbaşkanı adayı olarak Kılıçdaroğlu'nun ismi neredeyse kesinleşmişken İmamoğlu'nun ısrarını sürdürmesi aleyhine işlemeye başladı.

3- Ekrem İmamoğlu bunu gördü. Ayrıca girdiği polemikler nedeniyle gücü zayıfladı. Kılıçdaroğlu ise güçlendi. İmamoğlu bu kez güç tazelemek için Kılıçdaroğlu'na yaklaşmayı tercih etti.

4- Ekrem İmamoğlu taktik değişikliğine gitti. Kılıçdaroğlu'na yakın gözükerek CHP Genel Başkanlığı'na oynuyor.

5- Ama Cumhurbaşkanı adaylığından da vazgeçmiş değil. 6'lı masadan Kılıçdaroğlu ismi çıkmazsa kendi isminin gündemde kalması için çalışıyor.

Siz siz olun fotoğraflara değil onların arkasındaki gerçeklere odaklanın.

Esfender KORKMAZ

Kriz bile ders olmadı

18 Ağustos 2022 Perşembe

Batı'da, ABD'de enflasyon yüzde 9,3 olunca, Hükümet ve ABD Merkez Bankası FED seferber oldu. Avrupa'da yüzde 8,9 olunca, Avrupa Merkez Bankası (ECB) faizleri artırma kararı aldı. Aslında tüm dünyada, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler yüzde 10 ve altındaki enflasyonu düşürmek için faizleri artırdılar.

Biz ise reel faizleri eksi 36'da tutarak; yüzde 100'e ulaşan enflasyonu, dünyada hiç denenmemiş, karmaşık ve iktisat politikaları ile ilgisi olmayan tedbirlerle çözmeye çalışıyoruz. Normal olarak kur artıyor ve enflasyon da artıyor.

Yüksek enflasyonun, ekonomik ve sosyal hayatta yıkıcı etkileri var.

Enflasyonun ekonomik ve sosyal etkilerini yaşayanlar daha iyi bilir.

Demirel'in Sosyal Medya'da 1991 yılında, liderlerin katıldığı bir televizyon konuşması var. Demirel; 'Türkiye'nin birinci sorunudur enflasyon. Hakikaten bugün, enflasyon dediğinizi halk günlük yaşar, halkın birinci sorunu geçim sıkıntısıdır. Esas enflasyon devletleri yıkan bir olaydır. Milletleri içinden bozan bir olaydır. Enflasyon sadece pahalılık olayı da değildir. Ahlakı bozar, borcu olan borcunu ödemez, alacağı olan alacağını alamaz. Hırsızlıktan, soygundan, fuhuşa kadar hemen hemen bütün yolları açar. Toplumun içini bozan bir olaydır. Onun için Batılılar, enflasyona bir numaralı halk düşmanı derler. Tek kollu canavar derler. Batı enflasyondan fevkalade çekinir" diyor.

Enflasyon gelir ve servet dağılımını bozdu.

Sabit gelirliilerin gelirini enflasyona göre düzeltmezseniz veya enflasyon altında artırırsanız, bu kesimin satın alma gücü düşer. Türkiye'de ortalama yıllık TÜFE oranları, sabit gelirliilerin geçinme endeksinin altında kaldığı için, bu kesim yoksullaştı. Bu nedenle ben yıllardır sıklıkla işçi ve memur için, ayrı bir harcama sepeti ve ayrı bir geçinme endeksinin hazırlanması gerekir diyorum.

Gerçekte bunları işçi ve memur sendikalarının da savunması gerekir.

Bankalar ve devlet, enflasyonun altında faiz vererek, tasarruf sahibinden gelir ve servet transferi yapıyor. Hükümet MB faizini enflasyonun çok altında tutuyor. Bankalar, Merkez Bankası'ndan yüzde 14 ile fon alıyor yüzde 40 faizle satıyor. TÜİK, Temmuz'dan Temmuz'a son bir yılda mevduat reel faizinin eksi yüzde 35 olduğunu açıkladı.

Eksi reel faiz, tasarruf sahibinin satın alma gücünü bankaya aktarması demektir. Yani bankalar mevduat sahibinden bir nevi gizli vergi almış oluyor. Öte yandan eksi faiz devletin de işine geliyor... Çünkü devlet iç borçlanma senetlerinde de eksi reel faiz yüksektir.

Enflasyon aynı zamanda belirsizlik yaratıyor. Kamu ve özel sektör planlama yapamıyor. Belirsizlik yatırımları engelliyor. Yatırım denilince, fiziki yatırımları kastediyorum. Enflasyondaki belirsizlik, yatırım maliyetinin ve kârlarının net bugünkü değerini hesaplamak ve karşılaştırmayı, fizibilite yapmayı zorlaştırıyor.

Enflasyon hiçbir ülkenin kaderi değildir. Kader yapan ekonomiyi yanlış yönetenlerdir.

Bugün MB gösterge faizini yüzde 70 yaparsa, hükümet de bir istikrar programı açıklarsa, arkasından enflasyon düşer. Enflasyona paralel olarak faizler de yeniden düşürülebilir.

İbrahim Kahveci

Bu 20 milyar dolar nereden geldi?

Merkez Bankası verisini Uğur Gürses paylaştı. 26 Temmuz haftasında 98 milyar 984 milyon dolar olan brüt döviz rezervi 09 Ağustos haftasında 112 milyar 040 milyon dolara yükseldi. Yaklaşık 13 milyar dolar rezerv artışı var. Bu hesapta parite etkisi yapılmadı; çünkü aynı zaman diliminde parite yatay bir seyir izledi.

BDDK verisine göre de 22 Temmuz haftasında 233,4 milyar dolar olan yabancı para mevduatları 11 Ağustos itibari ile 241,7 milyar dolara yükseldi.

Yaklaşık artış 20 milyar dolar ama tekrar edelim burada parite etkisi hesaplanmadığı gibi bir de iç içe geçme durumu var. Onu da şöyle izah edeyim: Mesela bankaya 10 milyar dolar geldi... Banka bunun yaklaşık %25'ini MB'ye mevduat karşılığı olarak gönderiyor. Bankada o 10 milyar dolar gözükürken ayrıca MB'de de 2,5 milyar dolar rezerv artışı gözüküyor.

Nereden bakarsak bakalım en az 15 milyar dolarlık bir yabancı para artışı yaşanmış. Bu para nereden gelmiş olabilir?

İlk akla gelen konu elbette yurtdışından bir sermaye girişi olması... Mesela Putin mi yolladı? Ya da S. Arabistan mı 20 milyar dolarlık paketin ilk dilimlerinden yolladı? Belki de BAE'den karşılıklı ziyaret sonrası karşılık parası mı geldi?

Henüz hiçbir bilgimiz yok. Lakin burada tek konu şu: Bir ülkeden ülkemize bu kadar yoğun bir para trafiği oluyorsa bu akış ne kadar şeffaf?

Şeffaflık önemli, çünkü bu sermayenin ne karşılığı geldiğini öğrenmemiz gerekiyor. Bu tür trafikler ülkenin bir anlamda Milli Güvenlik sorunu dahi olabilir?

Günü kurtarma adına ülkenin geleceğinde nelerden feragat ettiğimiz önemli...

Bu tür politikalara aslında II. Abdülhamit döneminde de rastlıyoruz. Mesela Kıbrıs'ı İngiltere'ye verme gibi..

15-20 milyar dolarlık yabancı para artışının tamamını yurtdışı olarak görmemek gerekir. Mesela bir kısmının turizm gibi gelirlerden kaynaklanmış olabileceğini de düşünmeliyiz.

Ama bu sefer tersi durum da aklımıza geliyor. Mesela bu tarihler arasında KKM'de 3,2 milyar dolarlık TL varlık artışı var. Yani bir kısım döviz bozdurulmuş ve TL'ye de geçmiş olabilir.

Kafaları çok karıştırmayalım: Ülkemizde Son 3 haftada yaklaşık 20 milyar dolarlık bir yabancı para artışı yaşandı. Bu artışın kaynağını ve nedenlerini bulmamız ve öğrenmemiz gerekiyor.

Sadece seçimi atlatmak için ileride çok büyük maliyetler ödeyeceğimiz bir GÜVENLİK sorununa gitmemeliyiz. Bu politika koltuk politikası olabilir ama ÜLKE POLİTİKASI olamaz.

18 Ağustos 2022, Perşembe

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Suriye'den sonra İsrail'le normalleşme dönemi

Batı ile Rusya arasında ipler kopma noktasına gelirken NATO ülkeleri içinde global dengeyi koruyabilen tek ülke Türkiye. Ülkemizin hem Rusya hem Ukrayna'yla diyalogu var. Ayrıca Avrupa Birliği ve NATO'yla birlikte hareket etmeyi sürdürüyoruz. Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın bu politikası Türkiye'yi küresel krizlerin dışına taşıdı.

Türkiye'yi Rusya'ya ambargoya zorlayan ABD ve AB'nin, tahıl koridorunun açılmasıyla sesi bir anda kesildi. **Putin** tarafından "**Şanghay Beşlisi**"ne davet edilen Türkiye'nin, eylül ayında bu önemli toplantıya katılması bekleniyor.

Şimdi sıra geldi normalleşme süreçlerine... Birleşik Arap Emirlikleri, Mısır, Suudi Arabistan ve Suriye'den sonra şimdi İsrail'le de normalleşme sinyalleri gelmeye başladı. Dışişleri Bakanı **Mevlüt Çavuşoğlu**, "**Türkiye olarak Tel Aviv'e büyükelçi atama kararı aldık. Önümüzdeki süreçte atayacağımız büyükelçiler konusunu Cumhurbaşkanımıza arz ettikten sonra süreç resmen başlamış olacak**" dedi.

Bence **Çavuşoğlu**'nun konuşmasında altının çizilmesi gereken bir cümle var: "**Filistin, Kudüs ve Gazze'nin haklarını savunmaya devam edeceğiz.**" Herhalde dünyada Suriye ve İsrail'le aynı anda normalleşme yapabilecek tek ülke Türkiye, bunu gerçekleştirebilecek tek lider de **Erdoğan**'dır.

AVRUPA'NIN EN UZUN KIŞI

Avrupa, tarihinin en zor kışına hazırlanıyor. Ekonomileri berbat durumda. İngiltere'de yıllardır ilk defa enflasyon çift haneli rakamlara çıktı. Almanya dış ticaret açığı vermeye başladı. Ekonomik durumu azdıran bir diğer olgu da kuraklık. İngiltere, Fransa, İtalya, Portekiz ve İspanya, kuruyan nehirlerden ve susuzluktan şikâyet ediyor. Örneğin, İngiltere'de bahçe sulayanlara çok ağır cezalar geliyor.

Rusya'nın Ukrayna ile devam eden savaşı, Avrupa'ya doğalgazın aksayarak gelmesine sebep oldu. Kışın İngiltere'de oda sıcaklıkları 19 derecenin üzerine çıkamayacak.

Bunun yanında işçiler de çok huzursuz. Grevler, direnişler bütün Avrupa'yı sardı. Mesela, İngiltere'de tren seferleri artık aksayarak yapılabiliyor. İşçi grevleri yüzünden havaalanları yarı çalışır halde, bavullar uçaklara taşınamıyor. Pek çok sefer iptal ediliyor.

Sonuçta "**Avrupa'da siyaset ve ekonomi çığırından çıktı**". En görkemli lider, Fransa'nın başındaki **Macron**. O da azınlıkta. İngiltere, yeni başbakanını arıyor. İtalya'da hükümet yok. İspanya hükümetle değil yangınlarla uğraşıyor. Amerika'nın tahrikiyle Rusya'ya saldıran Avrupalılar şimdi iflasın eşiğinde ve bu kış daha da zor olacak.